

Les visiteurs - Poiré 1993

● ترجمه مجید داودی
Davody1980@yahoo.com

The Emergence of National Cinemas

سینمای ملی فرانسه (۲)

مالیت فرانسوی با نگاه اسطوره‌های
by Marlin Danan

فیلم «بازدیدکنندگان» Les Visiteurs که یکی دوبار از سینمای جمهوری اسلامی پخش شده، فیلمی فرانسوی است. نه تنها به این دلیل که در فرانسه و با عوامل فرانسوی ساخته شده، بلکه بیش‌تر به این دلیل که سازندگان تلاش کرده‌اند به صورت آگاهانه، تصویری از گذشته اسطوره‌های ملت فرانسه و سایر تاریخی این جماعت تا دوره معاصر و حال و هوای سیاسی اجتماعی آن‌ها را روی پرده بیاورند. از این رو جای دادن آن در سری مقالات سینمای ملی مناسب است. به علاوه در این شماره با محصولی از سینمای معاصر فرانسه آشنا می‌شویم. برای برقراری ارتباط خواننده سینمادوست غیرمتخصص با مطلب، گاهی مطالب دشوار زبان شناسانه، از متن حذف یا تعدیل شده است.

از آغازین روزهای سینمای ناسیونالیستی در فرانسه هر طرفدارترین ژانر سینمایی بوده است. امروز نیز کم‌دی مستعدترین ژانری است که می‌تواند در مقابل یک‌تاری محصولات سینمایی آمریکایی (که شصت درصد بازار سینمای فرانسه را اشغال کرده‌اند مقاومت کند). یکی از این کم‌دی‌ها دیدارکنندگان Les visiteurs (۱۹۹۳) ساخته ژان ماری پوه Jean Marie Poivé برندهٔ بی‌رقیب رقابت‌های گیشه‌ای دههٔ ۱۹۹۰ بود.

طیف‌بندی‌های اجتماعی یا مخاطبان ملی (فرانسوی) به خوبی ازسابق برقرار کرد. در این بخش تلاش می‌کند نشان دهد چه گونه علامت زبانی، نشانه‌های فرانسوی بودن و ارجاع‌های دقیق تاریخی، نقشی ارزانی به عهده گرفته تا توده مخاطبان را به شناسایی تصویری اسطوره‌های فرانسوی رهبری کنند. ملت فرانس، یعنی ملتی بزرگ با سنتی اصیل و آرمان‌های بلندنگاره که با گذشت قرن‌ها گفتمان ملی بر روح شهروند فرانسوی حک شده است. با بررسی عناصری که یک فیلم کم‌دی، ماجراجویی ساده را به پختی از اسطوره فرانسوی تبدیل کرده‌اند می‌توان به درکی بهتر از سینمای ملی فرانس و نقش آن در تدویم پختین به هویت سنتی فرانسوی نایل شد.

فیلم دیدارکنندگان با به وجود آوردن بحث‌های اجتماعی بین مخاطبان خیلی زود از یک فیلم پرفروش به یک پدیده اجتماعی تبدیل شد. در فرانس همه تماشاچیان در هر سنی و زن و مرد، با تکرار طنزآمیز قسمت‌هایی از دیالوگ‌ها با تقلید لحن بازیگران، از فیلم ستایش می‌کردند.

فیلم مورد توجه مطبوعات فرانسوی (اسپانیایی و غیرسپانیایی) قرار گرفته و حتی کایه‌دوسینما Cahiers du Cinéma همه هفت صفحه را به آن اختصاص دادند. تنها مطبوعات، که حتی جناح‌های سیاسی هم در ستایش فیلم

همدانان شدند. گرچه نویسندگان یوه و کریسپین کلاوه Christian Clavier توضیح دادند که هدف اصلی از نوشتن فیلم‌نامه خندنگان تماشاچی‌ها بودند.

سبزی از مردم در داستان شوالیه قرن دوازدهمی گودفری، گنت مونت میرال (با بازی ژان رنو Jean Reno) و خدمتکار وفادارش زاگو (با بازی کریستین کلاویه) یک پیغام سیاسی دیدند. شوالیه‌ای که یک نوشیدنی جامویی، ساخته جادوگری پیر، او را اشتباهاً به سال ۱۹۹۲ می‌فرستد. در این فیلم ماجراجویی، گولوزیست‌ها محکومیت عصر ما را، با نابودی سریع جنگل‌ها و محیط زیست و بر سر و صدايش مشاهده می‌کنند. جناح راست (گلیتسها) باور دارند شوالیه در

میراث سنتی فرانس و شرافت شوالیه‌ای که از رهگذر ارزش‌های زودگذر دنیای برآشوب ما مورد تهدید قرار گرفته، دفاع می‌کند. از دید جناح چپ فرانسوی

خدمتکار که در پایان خود را از قیمومیت اربابش رها می‌کند نشانه‌گر اصلی مدیث در روابط و مناسبات سیاسی دنیای امروز است. و چون همه علی‌رغم

اختلاف عقیدشان، از دیدارکنندگان بهره ببرند، می‌توان گفت فیلم دربرقرار کردن وفای بین ملت فرانس موفق بوده. اگر فیلم باعث وفای شود، باید

با تحلیل دلایل این مکتبزم است. رسیین به این گفتار و وفای، با توجه به ساختار دراماتیک ناهمبندگی فیلم منشودتر است. تعابلات اجتماعی به

کنش‌های شخصیت‌ها سلطه دارد و خواسته‌ها را شکل می‌دهد. طبقه‌بندی

مردم معمولی رو در رو می‌شود و به‌رغم وضع نامساعدش در پایان می‌برد.

گودفری (شوالیه با بازی ژان رنو) در منزل یکی از اعیان خود پنتریس گولاز

متمول، که در تصویر دل‌لدا گودفری، به فرگون می‌ماند. (نقش هر دو را ورنی لمرسی Valerie Lemercier ایفا می‌کند) مستقر می‌شود. طرح فیلم حول تالاش

گودفری برای شناسدن خود به نبرگان دختران‌اش شکل می‌گیرد. این بازمشده اصرار دارد که گودفری عمواراده دیولهای است که همه او را مرده می‌دانند.

طرح، همچنین حول آرزوی گودفری برای بازگشت به عصر خودش (که ظاهر آن عصر ماشینپی، مادی، مستعدتر بوده) شکل گرفته است. گودفری در

عبارتی می‌تواند به آنها با این اعتدای پنتریس که با مقاصد تنگ‌نظرانه چند شخصیت بورژوازی رو در رو می‌شود، او با زاگ هنری، از اعیان خدمتکار خود

زاگو، رویرو می‌شود. نوکیسای که قصد دارد املاک و قلعه مونت‌میرال را که اکنون به هتلی لوکس تبدیل شده تصاحب کند. این هتل اکنون محل برگزاری

سمینارهای بسیار مهم است. همانند سمینار بانک ICEO، این شخصیت‌های تازه‌میران رسیده با احساس مهم بودن، اما فاقد اصالت واقعی، مستقر

می‌شوند که به شکل عصبی به شرایط پیش‌بینی نشده‌ای که آرامش‌شان را بهم می‌زند یا درونی‌شان را تهدید می‌کند، واکنش نشان دهند. دغدغه حفظ

موقعیت اجتماعی و ثروت جای ارزش‌های قدیمی شوالیه‌ها را برمیانی شرف و سخاوت گرفته. این دغدغه بازمادگان باعث وضع غول‌انگیز ملت فرانسه کنونی

شده. ملتی که در طبیعت تغییرشکل یافته و روابط اجتماعی روبه زوال زندگی می‌کند. حتی پنتریس هم در پایان کونکینی مادی‌گرایانه، شوهر خودش را

محکوم می‌کند و از خواست گودفری برای بازگشت به گذشته حمایت می‌کند. تالاش ازباب برای به سنت آوردن هویت، در تلاش زاگو انعکاس می‌یابد.

هرچه پیش‌تر می‌گذرد خدمتکار می‌آموزد که پیش‌تر از ازباب خود فاصله بگیرد. وفاداری زاگو از گودفری بهسوی ختم زست (با بازی Marie - Ann hazel)

می‌چرخد. یک هنرمند (به ادعای خودش) که فوراً زاگو را به عنوان مایور می‌شناسد و لذت‌میرن از زندگی مین را به او می‌آورد و اسامه زاگو، گودفری، به

ششمی می‌گردد. زاگو که به تازگی آموخته آزادی تازه به دست‌آمده و معنای عدالت را تصدیق کند دیگر از ازباب سابق‌اش اطاعت نمی‌کند و در نهایت با

حمله بازمادگان خود زاگ را با ازباب سابق‌اش در قرون وسطی می‌فرستد. زاگو تنها کسی است که هویت مین خود را می‌پذیرد.

زاگو اکنون سبزی، غیررغم تالاش برای رهایی، یک انقلابی نیست. گرچه او علی‌الحقی خود برای زشتی در جامعه پس از انقلاب، جایی که سلاطین

زائد، است. او به شکست به ارزش‌های سنتی بورژوازی چسبیده که از طمع، عادت و قدرت سبزیست می‌گیرند. آرزوی او برای لذت‌میرن از آزادی دوره

عقب‌نشینی است. تالاش به سبزی‌های نشأت گرفته که به او کمک می‌کند به هتلی‌های هیئت‌ها بپردازد. کاتیناک بخرد منظور او از برابری دستبایی به

تاریک شخصی است. زاگو با ازباب‌اش به قرون وسطی باز نمی‌گردد، اما به او کمک می‌کند. او عصر بزرگد، با فریونگ از دواج کند و نسل خود را ادامه

دهد. امروز شخصی که در این مضمون چون سنت، خانواده و وطن، جامعه بورژوازی را که از جنگ محاصره‌یست رسیعت می‌بخشد، در حالی که پنتریس که

حالا در خدمت تبعه و جد اسیل خود را می‌شناسد می‌تواند همچنان خانواده مدرن خود را حفظ کند و در خانه راحت مینرزی که از بجملات، فاعه از

تسترانی بهره‌است زبانی کند از این رو، وقتی میان گودفری و پنتریس اختلاف از بین رفت، می‌توان آن‌ها را به عنوان اسن‌هایی تصور کرد که ارزش‌ها،

عینی‌های می‌پذیرند و نظام Order موجود را تأیید می‌کند. تالاشی که با ارزش‌های سنتی قوام یافته، اما امکان بیسرفتر برای آن فراهم

است. یک انگلی محافظه‌گرایانه که در کم‌دی‌های علامه‌پسند تکرار می‌شود. این سحر، حالتی از شکلی خوش‌بینانه به اصلاح روزگار معاصر، با بازگشت روایت به گذشته تقویت می‌شود و با تصویر نهایی گودفری و فریونگ که در کنار هم به‌دور

سنت‌ها می‌روند حال و هوای یک کم‌دی رمانتیک را پیدا می‌کند. □